

Каролине Бернанд
Рандеву в „Кафе дьо Флор“

Каролине Бернхард

Рангебу в
• Кафе ДЪО Флор •

Превела от немски: *Ваня Пенева*

ИК „ЕМАС“

Caroline Bernard

RENDEZVOUS IM CAFÉ DE FLORE

© Aufbau Verlag GmbH&Co. KG, Berlin 2016
(Published with aufbau taschenbuch; “aufbau taschenbuch”
is a trade mark of Aufbau Verlag GmbH&Co. KG)

Каролине Бернард

РАНДЕВУ В „КАФЕ ДЪО ФЛОР“

Превод: *Ваня Пенева*

Дизайн на корицата: © *Aufbau Verlag*

Оформление на българската корица: *atellie-to*

© ИК „ЕМАС“

Всички права запазени!

Пролог

Детството на Виан приключи през един слънчев летен следобед на 1926 година. Както обикновено бе отишла в гората с братята си и съседските момчета и се катереше по дърветата наравно с тях. Прибра се вкъщи запотена и разрошена. Майка ѝ направи сериозна физиономия и я отведе настрана.

– Как само изглеждаш, Виан! Не е редно момиче на твоята възраст да лудува така. Братята ти ми разказаха, че всички видели долните ти гащи, докато си се смъквала от дървото. Засрамай се! Едно момиче не прави такива неща. От днес нататък ще си стоиш близо до къщи.

Виан изтича в стаичката си под покрива и разплакана се хвърли на леглото. Беше почти на петнайсет години, а животът ѝ сякаш бе свършил.

Един ден в библиотеката в Алес откри книга за растения и я обзе страст към ботаниката. Дебелият том с фино изрисувани и прекрасно оцветени цветя, храсти и дървета я омагьоса. Цветове, пъпки, листа, корени – всичко бе предадено в подробности, виждаха се дори най-фините власинки и разклонения. Виан зае книгата от библиотеката и предприе безкрайни обиколки из горите и поляните около Сен Флоран, за да открие изобразените растения. Всеки път се връщаше с нова находка. Предпазливо полагаше растението върху перваза на прозореца, за да изсъхне, после го рисуваше. Един ден гордо отнесе една

от рисунките си в училище и учителката ѝ мадомоазел Гримо ѝ показа как да притиска части от цветя и растения, за да ги запази. Покриваше ги с попивателна, слагаше ги между две дървени плоскости и стягаше плоскостите с два големи винта. След два дни игликата бе напълно изсъхнала. Бе изгубила малко от цвета си, някои части изпаднаха при вдигането на попивателната, но съвсем ясно си личеше какво е цветето.

– Защо се прави така? – попита Виан.

– За да сравняват различните растения. За да установят дали те принадлежат към едно семейство. За да консервират растения, от които съществуват само няколко екземпляра...

Виан кимна.

– Има едно място, където събират растения от целия свят. И още водорасли, гъби, мъхове, пустинни растения, просто всичко.

– Къде е това място?

– Това е Ботаническият институт към Националния музей по естествена история в Париж. Повечето хора обаче го знаят като „Ботаническата градина“.

– Ботаническата градина в Париж – повтори почтително Виан. – Много искам да я видя.

А сега майка ѝ не ѝ позволяваше да обикаля с ботаническата кутия дори околностите! Само защото беше момиче!

Родителите на Виан, Арно и Клотилд Ренар, притежаваха малък магазин в Сен Флоран – село с петстотин жители сред хълмовете на Севенските планини¹. В магазина имаше бръснарски стол, а на отсрещната страна – големи стелажи за продажба на дрогерийни стоки и билки.

---

¹ Планинска верига в Южна Франция, югоизточният дял на Централния масив. През 1970 г. обявена за национален парк. – Бел. ред.

Още като дете Виан често ходеше в магазина, метеше и лъскаше огледалата. Така опозна всички хора от околността, а от дочутите разговори узнаваше много неща, които клиентите споделяха доверително с баща ѝ. Арно беше социалист и не криеше политическите си убеждения – основателна причина за някои хора да не влизат в магазина му.

Най-ревностният му клиент беше Испанеца – така го наричаха всички. Живееше със семейството си в планината и произвеждаше козе сирене. Виан се възхищаваше на пищните му дъщери – с тъмни коси и почти черни очи, те изглеждаха съвсем различно от нея. Тя беше жилеста и бледа, със светлосиви очи. Лицето ѝ практически нямаше цвят. Докато дъщерите на Испанеца бяха яркочервени макове с огромни цветове, тя беше глухарче, прозрачно и обикновено.

На четиринайсет Виан напусна училище и започна всеки ден да помага в магазина на родителите си. Работата я отегчаваше. Да смита косите на подстриганите, да подрежда стоката, да се държи любезно и с най-неприятните клиенти: това ли щеше да прави до края на живота си? Винаги криеше под тезгяха книга, най-често ботаническа, и когато в магазина нямаше клиенти, потъваше в четене. След първата си среща с хербария бе убедена, че иска да се занимава с ботаника. За да стане ботаничка обаче, бе нужно да следва, а баща ѝ никога нямаше да го допусне. Видеше ли я да чете, той започваше да ругае. Една от съученичките ѝ замина за Париж с по-голямата си сестра, за да учи занаят – щеше да стане шивачка на бельо. Виан ѝ завидя с цялото си сърце. И тя искаше да отиде в Париж! Искеше да учи и да работи в Ботаническия институт!

Жадно поглъщаше всяка статия за Париж в списанията, които жените от селото си разменяха. Театрални премиери, изложби, огромни снимки на най-новите модни

творения заемаха цели страници. Най-силно обаче я интересуваха статиите за жени, прочули се в столицата като танцьорки, писателки, предприемачи, меценати, а понякога и като престъпнички. Някои жени дори излизаха на улицата да демонстрират! Вечер Виан лежеше в леглото и си представяше какъв ще е животът ѝ в Париж. Там щеше да живее истински, а не да вегетира като в Сен Флоран. Но как да отиде в града на мечтите си? Родителите ѝ едва разрешиха да посещава прогимназията за момичета в Алес – мадмоазел Гримо успя да ги убеди само след многократни посещения. Виан беше достатъчно умна, за да посещава прогимназия. На заключителното тържество тъкмо тя държа реч, защото беше най-добрата в класа. После обаче баща ѝ не допусна повече преговори.

– Никой от нашето семейство няма по-високо образование. А и ти така и така ще се омъжиш. – С това темата приключи.

Виан обичаше кътчето земя, където бе отраснала. Тъмни гори покриваха хълмовете на Севените и през есента там събираха гъби, сладки кестени и трюфели. Обичаше и буйните реки, вкопали се дълбоко в скалите – Ардеш и Дюзон. Бяха пълни с риба, при суша децата скачаха с чашове от камък на камък, а в ранно лято, когато бяха пълноводни, се хвърляха във водата от мостовете. Ала Виан не си представяше как ще прекара тук целия си живот. Искеше да живее по-различно от приятелките си и майка си, която се бяхтеше от сутрин до вечер, готвеше, търкаше, обработваше градината и се усмихваше само в много редки случаи.

Един от малкото източници на доходи, достъпни за жените в околността, беше работата им като кърмачки. Много парижанки оставяха децата си тук. Кърмачки и бавачки отглеждаха и възпитаваха извънбрачни или необичани деца на заможни жени. За да станеш бавачка оба-

че, трябваше да си омъжена и да имаш деца, а Виан се чувстваше твърде млада за това.

Седеше в кухнята. На голямата дървена маса пред нея имаше купчина орехи, чувалът до масата също беше пълен с орехи. Двете с майка ѝ чупеха орехи и ги разпределяха за зимата. Потънала в мисли, Виан въртеше ядките в ръка. „Научно име *Juglans*, описан от Лине, листата срещуположни, перести...“ След неколкочасова работа бе нарисувала в тетрадката си и това растение като толкова други. Вече беше истински майстор. Претворяваше растенията почти фотографски, с фин щрих и усет към детайла. Упражняваше се дълго и често-често разглеждаше рисунките в ботаническите книги, заети от библиотеката. Вече познаваше всички ботанически книги, или поне тези от библиотеката в Алес.

Майка ѝ я побутна.

– Най-хубавите слагаме тук, не забравяй – и тя извади от купата на Виан една съвсем здрава половинка, за да я сложи в синя керамична чиния. После щяха да накиснат най-хубавите орехови ядки в мед, за да ги запазят за Коледа. От останалите щяха да направят орехово масло.

Виан въздъхна. Върховете на пръстите ѝ бяха оцветени в кафяво, а черното под ноктите нямаше да се махне дни наред. Чистенето на гъби също боядисваше ръцете ѝ, а след него щеше да дойде редът на сливите – да им извадят костилките и да ги изсушат, после щяха да вадят картофи, а след тях... През есента винаги имаше много работа, прибираха реколтата и пълнеха килерите за зимата.

Скоро щеше да навърши шестнайсет. Прекарваше всяка свободна минута в ботанически изследвания, навлизаше все по-дълбоко в тази наука и тя я запленяваше все по-силно. Където другите виждаха само плевел или полезно растение, тя откриваше форми, цветове, фини разклонения.

ния и жилки. Отдавна беше купила със спестените си пари преса за растения и съхраняваше най-хубавите цветове и листа, които намираше. Отдавна се бе научила да класифицира растенията и да ги причислява към различните видове. Освен това беше започнала целенасочено да търси описаните в книгите растения на посочените характерни местообитания. Обичаше това занимание, то ѝ запълваше многото самотни часове.

Наскоро попадна на статия за лечебните растения. Изненада се, като намери много от тях по лавиците в магазина на родителите си. Започна да събира див розмарин и мента, да ги суши и да ги продава. Ала любимата ѝ книга си остана тази за „Ботаническата градина“ в Париж.

– Един ден ще отида там – обеща си твърдо тя, – а дотогава ще науча колкото може повече за ботаниката.

– Какво каза? – попита майка ѝ.

Виан не осъзнаваше, че мисли на глас.

– О, нищо – побърза да отговори тя.

И през това лято братовчед ѝ Огюст дойде за ваканцията. Семейството му живееше в Бордо. Той беше фулкло и постоянно се хвалеше пред братята ѝ с женските си истории. Виан го мразеше, защото насъскваше братята ѝ срещу нея и не пропускаше случай да я унижи.

– Жените не могат да мислят научно – философстваше Огюст, докато седяха сутринта в кухнята. – Освен това жени, дето знаят всичко по-добре, не си намират мъж.

– Разправят, че имало и мъже, дето не ги иска никоя жена – отвърна му предизвикателно тя. – Например такива, дето ги е страх от умни жени.

– Виан! – срязва я остро брат ѝ Кристоф.

– Нима на всички тук е позволено да се отнасят зле с мен само защото съм момиче! – кресна тя и се отдалечи с гневни стъпки.

По-късно влезе в стаята си и веднага видя разрушени-

ето: книгите ѝ бяха извадени от етажерките и нахвърляни по пода. Там лежаха и грижливо подредените ѝ хербарии. Някой бе накъсал и намачкал листовете. Ламаринената ботаническа кутия със залепени шурчета и пеперуди беше стъпкана и изкривена. Дори частите от растения, сложени да се сушат в пресата, бяха извадени и разхвърляни по стаята.

Виан се отпусна на пода. Пръстите ѝ напипаха нежни-те цветчета на синята камбанка и лимоновата салвия и ги разтъркаха. Чу се тихо пращане и сухите листенца се разпаднаха на прах.

Каквото и да правеше, все не беше правилно. Когато спечели състезанието по четене на глас в училище, ѝ заявиха, че не е редно момиче да се показва на преден план. Баща ѝ не ѝ позволяваше да продължи образованието си. Не ѝ разрешаваха да играе с момчетата. Да, ходеше из горите и търсеше растения, но това беше рядка, извоювана с много усилия свобода, заради която родителите ѝ чуваха много критични думи от клиентите на бръснарския салон. Дъщеря им е на възраст за женене, няма ли си друга работа?

Понякога даже си мислеше, че бракът е по-малкото зло. Но как да си намери мъж в Сен Флоран? Познаваше всички тук и нито един не ставаше. Усещаше жадните погледи на мосю Бержер. Жена му бе починала миналата година – оттогава идваше в салона всеки ден и не сваляше очи от нея. А най-лошото беше, че на вечеря родителите ѝ често споменаваха името му. Виан се опасяваше да не би вече да са уговорили брака ѝ. В Сен Флоран не беше необичайно да омъжат младо момиче без зестра за възрастен мъж. Но тя никога, никога нямаше да вземе мъж, почти два пъти по-стар от нея!

Изправи се с усилие, краката отказваха да ѝ се подчиняват. Механично приглади полите си, за да почисти праха от растенията. Завъртя се бавно, загледана в хаоса в

краката си. В този миг, сред разкъсаните растения и смачканите книги, тя окончателно проумя, че в Сен Флоран няма бъдеще за нея. Стараеше се да отговори на очакванията, вложени в нея, но не можеше повече. В Сен Флоран щеше да е нещастна, да води живот, какъвто не иска. И щеше да свърши като озлобена стара жена. Донесе метла и лопата, събра парчетата и изхвърли всичко в кофата за смет. Имаше чувството, че изхвърля на боклука целия си досегашен живот.

Бавно изкачи стълбата към стаичката си. С всяко стъпало стъпките ѝ укрепваха. Беше дошло време да вземе решение. Напоследък непрекъснато мислеше по въпроса, ала досега не бе събрала смелост да го осъществи.

Ако искаше да води свой живот, трябваше да напусне Сен Флоран и семейството си. Не се питаше къде ще отиде. Имаше само една цел: Париж, града, за който отдавна мечтаеше.

Едно

– Погледни, Жан-Луи! Там отзад е Айфеловата кула!

Символът на Париж се издигаше дързък и елегантен над морето от сгради. Намирахме се на възвишение малко пред града и ламаринените покриви блестяха сребърни под разпръснатата вечерна светлина. Бяхме тръгнали от Сет сутринта и се приближавахме към Париж по магистралата от юг. Най-послед пред мен се разкри тъй дълго жадуваната гледка. Париж!

– Ей там отгатак, отляво! Виждаш ли я? Боже, колко е красива! Никога не я бях виждала така, осветена от залязващото слънце! Как свети само! Погледни! В най-сладникавия розов цвят!

– Сега не мога да гледам натам – отговори Жан-Луи.

В момента се опитваше да се престрои в дясната лента и да пропусне шофьора, сърдито надул клаксона зад него, а това изискваше цялото му внимание – върволицата от коли по трите ленти не секваше, между автомобилите нагло се стрелкаха мотори и ги изпреварваха.

Радостта отново да съм тук ме завладя. Само още няколко минути и пак ще бъда в града на мечтите си. Тук, съвсем близо до магистралата, се намираха индустриалните паркове и големите жилищни комплекси, но аз знаех, че зад тези по-скоро делови сгради вляво и вдясно от магистралата се простират булевардите с техните великолепни къщи, украсени с балкони и еркери. Пред къщи-

те минаваха широки тротоари, по тях бяха наредени маси и столове на кафенетата, скрити под тенти. Представих си течението на Сена и тръгнах на разходка. Все още познавах града много добре. На север пред нас се издигаше хълмът Монмартър – в същия миг зърнах над покривите ослепително белия купол на „Сакре Кьор“. Колко пъти бях обикаляла тесните, винаги малко мръсни улички под църквата – там Париж все още изглеждаше както преди сто години, когато на Монмартър са живели, обичали и танцували хората на изкуството и техните дами.

Последният слънчев лъч улучи редицата прозорци на горния етаж на офис сграда и позлати околните фасади. Поех дълбоко дъх. Това беше за мен Париж: светлината, която рано сутринта или, както сега, от вечерното слънце, се пречупваше златна в цинковите покриви, а фасадите от пясъчник заблестяваха като копринено кадифе. Залезеше ли слънцето, градът сменяше златната си дреха със сребърна. Доскоро потопени в трепкаща светлина, сега сградите добиваха остро очертани контури.

Спомних си колко много вечери се вливах в потока от хора, които излизаха от метростанциите, на път към къщи пазаруваха за вечеря в *Cremeries* и *Boulangeries*, както се наричаха млекарниците и пекарниците, или сядаха в някое кафене да пийнат чаша червено вино, преди да се приберат. Колко пъти си бях бърбила приятно с пекарката или продавача на вестници. Никой не владее изкуството на тези леки разговори по-добре от собствениците на магазинчета в Париж – няколко думи, не казват много, но те карат да се чувстваш приятно и уютно.

После и миризмите, толкова типични за града. Леко металната, уникална миризма на метростанциите, ароматът на парфюм и липов цвят през пролетта, на горещи, леко загорели кестени през есента, на сладки палачинки, предлагани от улични търговци.

Погледнах с блеснали очи към Жан-Луи.

– Знаеш ли, за мен Париж е повече от струпани на едно място световноизвестни архитектурни забележителности и площади. Лувъра, обелискът на площад „Дьо ла Конкорд“, Триумфалната арка, Айфеловата кула – всички са много красиви, но за мен Париж означава определен начин на живот, красотата в детайла...

– Внимавай, глупако! – изруга Жан-Луи и натисна клаксона. Водачът пред нас му бе отнел предимството. – Извинявай, но в момента не съм в състояние да те слушам – обясни ми след малко той.

Вдигнах рамене и протегнах шия, за да погледам още малко как Айфеловата кула изчезва бавно зад сградите. Слънцето се бе скрило зад хоризонта и в момента кулата светеше сребърна. Заприлича ми на оцветена чернобяла фотография.

Влязохме в тунел и затворих очи. Не бях в състояние да се преборя със заливащия ме порой от спомени и чувства. Отново бях на двайсет и три, сияеща млада жена със стипендия за два семестъра по история на изкуството в Сорбоната и куфар, пълен с мечти. Слязох от влака на Лионската гара с твърдото убеждение, че отсега нататък Париж ще лежи в краката ми. Така си обяснявам причината да се случи точно това. Намерих си малко жилище недалеч от улица „Рокет“, близо до Бастилията. Всъщност жилище не е точната дума. Разполагах с някогашна слугинска стая под покрива, дотам водеше стръмна стълба и през лятото ставаше ужасно горещо. Имах едно-единствено помещение и то ми служеше за дневна, кабинет и спалня. Мъничката кухня и тясната баня бяха толкова ниски, че се налагаше да се движа с наведена глава. Никога не съм се чувствала по-добре, отколкото в онова тясно и неудобно жилище, но изцяло само на мое разположение. Всяка сутрин прекосях Сена и отивах в университета. Следвах история на изкуството трети семестър. Смес-

вах се с множеството студенти, изпълващи коридорите на Сорбоната, и понякога ме обземаше страх, че сърцето ми ще се пръсне от радост. Любимият ми курс се провеждаше в достопочтеното Училище за изящни изкуства в центъра на „Сен Жермен“¹ с многото му галерии. Творци като Моне, Реноар, Дьолакроа и Матис бяха учили живопис тук. А аз имах правото да посещавам лекции по иконография! Всеки вторник следобед се изправяхме пред картините на бившите ученици на института, окачени чак до таваните, и слушахме обясненията на мосю Парафен за значението на определени мотиви в живописата.

И тогава пристигнах в Париж в началото на май, точно както сега. Кестените цъфтяха буйно, парковете блестяха в ярки багри, жените носеха къси поли и силни цветове. След лекциите сядах край езерото в Люксембургската градина да чета и да уча. Никога друг път не съм била така жадна за знания и толкова възприемчива, както през онова лято.

През свободното си време се скитах из улиците, посещавах различни музеи и се опиянявах от уникалната магия на града. Водех пълноценен живот и не се насищах да откривам нови и нови неща. Бях готова да танцувам през целия ден. Почти не спях, защото ме беше страх да не пропусна нещо. Копнеех да получа всичко възможно от Париж.

А после срещнах Жюлиен. Един ден просто седна на среща ми в кафетерията на университета. Разположи се на червения пластмасов стол, без да помоли за разрешение.

– Здравсти, аз съм Жюлиен. Вече няколко пъти приличаш погледа ми.

Зяпнах го изумена. Изглеждаше безсрамно добре: тъм-

---

¹ Квартал в централната част на Париж, в чиито кафенета, едно от тях „Кафе дьо Флор“, се събирали видни интелектуалци и творци. – Бел. ред.

ни къдрици, ослепително бяла тениска с езика на „Ролинг Стоунс“, леко тремава фигура, кожа в мек бронзов тон. На китката си носеше няколко плетени гривни. „Истинско хипи“, помислих си възхитена. Заразително жизнерадостен и невинно нехаен, той ме завладя от първата секунда. Влюбих се на мига, с цялото си сърце. От този ден нататък двамата всяка нощ обикаляхме клубовете и баровете около Бастилията. Любимата ни кръчма беше „Барагуен“ на улица „Тикетон“, недалеч от някогашните хали. Харесах заведението първо заради името и адреса. Там пиехме евтина бира, после отивахме под ръка в занемареното му жилище в „Белвил“¹ и се любехме цяла нощ. Жюлиен беше фантастичен любовник. Докосванията му оставиха печат върху тялото ми. Никога не ги забравих и все още усещам отзвук им.

– Оттук ли да излезем, или не?

Гласът на Жан-Луи ме върна в реалността. Бяхме оставили тунела зад нас и дневната светлина ме заслепи.

– Какво? – попитах, все още пленница на спомена.

– Питам оттук ли да излезем.

Ориентирах се бързо.

– Да. Италианската порта е там отпред.

Жан-Луи зави по отклонението и потеглихме към центъра по Авеню Италия. Видях табела за булевард „Сен Жермен“ и сърцето ми ускори ритъм. С голямо удоволствие бих заобиколила, за да минем покрай Люксембургската градина. Жан-Луи обаче държеше да отидем първо в хотела. В крайна сметка не бях в Париж сама, а с мъжа си. И вече не бях влюбена студентка, а омъжена жена.

Жан-Луи ми бе подарил пътуването до Париж за годишнината от сватбата. За пръв път идвах тук след студентските

---

¹ Район в Източен Париж, превърнал се през 20-те години на XX в. в беден имигрантски квартал. – Бел. ред.

години. Оттогава бяха минали петнайсет невероятно дълги години и ако преди две седмици Жан-Луи не ме беше изненадал с поканата, сигурно щеше да мине още повече време.

Остатъците от неделната вечеря все още бяха на масата между нас. Доволно отчупих парче багета и го натопих в червения сос на *rouille de seiche a la setoise*. Дълго име за едно относително просто ястие. Руи, гъстият сос за риба, е типичен за Сет, град на брега на Средиземно море, където живеят родителите ми: сепия в сос от зеленчуци и домати с добавена накрая чеснова майонеза – това е същинският руи. Този ден сосът ми се беше удал забележително добре. Стана като крем, с лека лютивина – винаги добавям в майонезата щипка кайенски пипер, макар че по рецепта е с шафран.

Жан-Луи наля вино на двама ни и отпи глътка. Гладкото му лице отразяваше светлината на вечерното слънце. Изтри си устата и се облегна назад. Отнесох чиниите в кухнята, наредих съдовете в миялната машина. Върнах се в стаята и видях на моето място пощенска картичка с нощна снимка на Айфеловата кула.

– На втори имаме годишнина от сватбата. Давам ти подаръка си още сега. Като го погледнеш, ще разбереш защо – обясни Жан-Луи.

Взех картичката и прочетох текста. Сигурно съм изглеждала силно изненадана. *Покана за пътуване до Париж*, пишеше на картичката.

– Решил си да отидем в Париж? – възкликнах. – О, Жан-Луи, откога искам да отида там! Колко е хубаво, че си се сетил!

Жан-Луи ме погледна със своята особена усмивка, леко наклонил глава по момчешки, изпълнен със снизходителност и любов – в началото на връзката ни от тази усмивка ми се подкосяха коленете. Гласът му прозвуча съвсем меко:

– Нали знам колко си побъркана по Париж.

– Не би могъл да ми подариш нищо по-прекрасно! Много ти благодаря! – извиках възторжено и се втурнах да го прегърна.

– Най-сетне ми се удава възможност да предприема дълго пътуване с новата кола. – Лицето му светна. – Ще си прекараме чудесно. Всичко съм уредил. Резервирах хотел в Латинския квартал. Сорбоната е съвсем близо.

В главата ми мигом изникнаха картини на хотелски апартаменти в стил бел епок. Букети цветя и кутии с шоколадови бонбони, отрупани с възглавници високи легла, от които се вижда Айфеловата кула, огромна баня с джакузи. Е, не беше нужно да е чак толкова луксозно, но той все пак си бе спомнил, че съм следвала в Сорбоната, и бе резервирал хотел наблизо. Наистина ме трогна.

– Заминаваме следващата седмица в сряда. В събота ще отпразнуваме годишнината от сватбата ни в Париж и ще се върнем в понеделник. Радваш ли се?

– О, да – отговорих. – Нямам търпение да тръгнем.

Жан-Луи дойде при мен, вдигна ме от стола и ме целуна. Положи ръка върху гърдите ми. Усетих аромата на парфюма му, а под него друг, неговия, тръпчив – много го харесвах. Притеглих го към себе си.

А сега бях отново в Париж. След петнайсет години отново се намирах в града, където бях прекарала толкова щастливи мигове. В радостното ми очакване се примесваше лека меланхолия и ако бях съвсем честна, малко страх. Как щеше да ме посрещне градът? В крайна сметка вече не бях двайсет и тригодишното момиче, дошло тук да следва. Междувременно се бях омъжила и работех в градската управа на Сет. А и сбогуването ми с Париж беше нещастно.

Тогава смятах да се върна в родния град само за няколко дни, най-много седмици. Наложих се мама да влезе

в болница, да ѝ направят операция, аз държах през това време да бъда до нея и да се грижа за баща ми, който е абсолютно неспособен да се оправя сам. Ала бях твърдо убедена, че най-късно след четири седмици ще се върна в Париж и ще си завърша магистърската работа. Бях обсъдила темата с професор Парафен и се бях записала за изпита. С радост очаквах да се заровя в архивите на Училището по изящни изкуства, където междувременно работех като научна помощничка и се надявах след време да ме назначат на постоянно място. Вярвах в сияйното бъдеще.

След операцията на мама настъпиха усложнения, последваха още операции, накрая и многоседмично пребиваване в рехабилитационна клиника. Не можех да оставя родителите си сами.

– Не е нужно да се грижиш за нас – каза ми със слаб глас мама, ала в погледа ѝ прочетох, че се надява точно на това.

Баща ми пък беше на мнение, че няколко семестъра следване по история на изкуствата е напълно достатъчно. За какво ми е да следвам още? Никой от семейството ни не беше следвал. Да не говорим колко жертви правеха родителите ми, за да плащат учението ми. Накрая се обади и Жюлиен да ми съобщи, че е срещнал друга жена.

– С теб беше хубаво – каза ми още. – Грижи се за себе си.

Напусна ме също така между другото, както ме беше завладял.

Представата да бродя из Париж, без той да е до мен, беше направо ужасна. Почти с радост писах на професор Парафен, че се налага да се грижа за родителите си и ще пропусна следващия семестър.

Скоро след Нова година се запознах с Жан-Луи. Той беше първият мъж след Жюлиен, събудил интереса ми, и